

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Készre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hónap 1 frt 50 kr. v. 5 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ozentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttíri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az új háború.

A hosszabb békekísérletek végre megszűnték a háborút.

Bánffy Dezső báró a hadviseléshez szükséges eszközökért a legutóbbi vasárnapon járt Bécsben és ott hír szerint a felsőház ura beleegyezésével megadattak neki mindazon eszközök, melyek alkalmasak lesznek arra, hogy a magyar parlament ellenzéki pártjait egyszersmindkorra kiverje a hadállásbaikból és elszedegesse tőlük összes fegyvereiket és zászlóikat.

Ennek aztán természetesen az lesz az eredménye, hogy a csatatéren csak a Bánffy hadserege marad és akkor mindenképpen biztosítva leend a lehető legnagyobb parlament tárgyalás, a melyre azért van szüksége Bánffynak, hogy;

keresztül vigye a 16-ik cikket, vagyis megnyirbálja a sajtó szabadságát;

hogy törvényerőre emelje a czukorprémiumról szóló javaslatot, s ezzel évi 9 millió forintot dobjon oda az osztrák gyárosoknak;

hogy megcsinálja a kiegyezési szerződést, a mint épen az osztrákok diktálják és;

hogy a közös költségek czimén ugyancsak az osztrákok javára évi 8 millió forint jövedelem többletet biztosítson a magyar adófizetők rovására.

Persze, ha minden dolognak az a vége volna, a mit az előzményekből a Bánffyhoz hasonló véges elmék ki-magyaráznak, akkor aztán még abban a jelen esetben is az fogna bekövetkezni, a mi Bánffy hite szerint okvetlen fejleménye az általa megállapított előzményeknek, vagy is, először a magyar parlamenti ellenzék a félelmes módon felfegyverkezett ellenség pusztalására eldobja magától összes fegyvereit és zászlóit és teljesen átengedi a tért a hirtelen vérszemre kapott ellenfélnek, másodsor, hogy a Bánffy fős csapatok immár ellenállás nélkül haladhatván előre, egymásután ejtik hatalmukba az összes erősségeket, a mi más szóval azt jelenti, hogy a Bánffy kormány és a párt minden lelkiismeret furdalás nélkül esik neki az összes közszabadsági jognak és jogintézményeknek és koboza el azokat a jogokat, a melyek alaptörvényekben vannak biztosítva.

Mikor a jogokkal végzett, akkor ráveti magát a nemzet közvagyonosodásának erőforrásai és biztosítékaira és csak azért, hogy az osztrákok felhizlalja, egyenként szedegeti el a nemzetlő a vagyoni megerősödés eszközeit.

Kétségtől mindezeket kénye szerint meglehetné a Bánffy kormány, ha a magyar parlamenti ellenzékét épen olyan könnyű szerrel lehetne lefegyverezni és zászlóinak elhagyására bírni, mint a hogy Bánffy báró és tábor-kara képzei.

Amde bármint öldöklő fegyvereket szerzett, legyen is be Bécsben Bánffy ur, az a számban kicsiny, de elszántságban hősies csapat, melyet az ellenzéki pártok képeznek, nem fog egy talpalatnyi tért átöközni nélkülátengedni a magát legyőzhetlennek vélt ellenfél számára.

Ha fegyverkezik a Bánffy-csapat, bizonyára az ellenzék sem fog a régi fegyverei mellett maradni. Keres ő is valahol tökéletesebb és öldöklőbb fegyvereket, a melyeket összefog mérni a bécsi hadsereg tökéletes és veszedelmesnek hitt fegyvereivel, — aztán majd csak megváltik, kié lesz a győzelem?

Mi bizunk benne, hogy az a csapat, mely a nemzet igaz jogaiért küzd, ebben a küzdelemben nem marad vesztesnek.

A parlamenti helyzet.

Budapest, jul. 27.

Bánffy miniszterelnök azombaton este hirtelen elutazott Ischlba, hogy ő felségének a parlamenti helyzetről és a karlócazi kongresszusról jelentést tegyen. Igen fontos okok késztethették Bánffyt erre a legújabb útjára, mert elutazása előtt behatóan tárgyalta Szilágyi Dezsővel, a ki a vasárnap folyamán is több táviratot kapott Bécsből, illetve Ischlból. E táviratok a parlamenti bonyodalomra vonatkozhatnak, mert Szilágyi azok tartalmáról a szabadelvű párt tagjait is értesítette.

A pártban már tegnap békés hangulat uralkodott, és ebből a körülményből is arra következtettek, hogy a kormány meggondolta a dolgot és jónak látta az erőszakos rendszabályok kísérletével szűtt felhagyni. A béke reményességét táplálta a felhivatalos „Budapesti Tudósító”-nak az a jelentése is, hogy gróf Csáky Albin kedden megérkezik. Annak

pedig már szombaton híre járt, hogy Csáky Albin vállalkozik ujabbban a békeközvetítő szerepére s általában tőle várták a dolgok jobbra fordulását.

Bánffy bécsi útja ugyyszólván pártkülömb-ség nélkül meglepetést keltett és a képviselőház folyosóján, a hol az általános békülékeny hangulatban a kormánypárt njából ke-reste az ellenzékkel való érintkezést és a meggyezés elejtett fonálát ujból kötözgették, az ellenzéki képviselők ingerketek a kormánypártiakkal.

— No látjátok, magatok sem tudjátok, mit csinál a vezérlet!

— Dehogyan tudjuk. Nagyon is tudjuk — erősítették a kormánypártiok.

— Azt sem tudtátok, hogy Ischlba megy!

— Tudtuk, de Bánffy azt akarta — mentegetőzött egy fiatal kormánypárti hon-atya — azért titkoltuk az elutazását, nehogy az ellenzék feltűnjön a dolgot.

— És ekkor megeredt a különféle híresztelések árja és a legkülömbözőbb kombinációk indultak meg.

Híreire leginkább az a hír talált, hogy Bánffy szerdán ujabb javaslatot proponál párhuzamos ülések iránt, akként, hogy déle-lőtt 10-től délutáni 2-ig és délután 3-tól 6-ig legyenek ülések.

E híre az ellenzéki vezérférfiak azt felelték:

— Am javasoljon Bánffy a mit akar, az csak javaslat marad.

— És így a déli órákban ismét harcizas lett a hangulat.

Bánffy déli 1 óra 50 perczkor érkezett meg Bécsből Budapestre és szokatlanul korai időben — már negyed hat órákor — a szabadelvű pártkörbe hajtattott, a hol többekkel beszélgetett, a nélkül azonban, hogy ischli útjának eredményéről szót volna.

Fél 7 órakor érkezett a pártkörbe Széll Kálmán a ki azonnal felkereste Bánffyt és a miniszteri szobában több mint egy félóraig tanácskoztak. Később gr. Andrassy Gyula is megjött és őt is bevonták a tárgyalásba, míg a minorum gentium, a kik közül mintegy hatvanan voltak jelen, semmit sem tudott, csak leste a kiszivárgó híreket.

A pártkörben különben az volt a vélemény, hogy miután az ellenzék az üléseknek egy órai meghosszabbítása ellen végső esetben szintén az obstrukcióval fog élni, en-nél fogva feltétlenül szigorú rendszabályok-hoz kell fordulnia a kormánynak, hogy a parlament meddőségét megörvösölje.

Ennek ellenében ugyancsak a szabadelvű párt beavatott köréből vesszük az értesítést, hogy Bánffyt a saját pártjában megnyilatkozott ellentétek megfélemlítették és elhatározta, hogy az ellenzékkel a kompro-

misszumot fogja keresni, hogy a 16. szakasz módosításával megkötvén a békét, a Ház előtt fekvő törvényjavaslatokat gyorsan le-tárgyalatja és aug. 5-én vagy 6-án elhalasztatja az országgyűlést.

Az egyezkedés holnap, esetleg szerdán történik meg, a mikor is az ülések meghosszabbítása iránti javaslatot a Ház elfogadja, s le tárgyalja a czukorprémiumról szóló törvényjavaslatokat és ezután a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló javaslatnak az előadásával halasztanak el az országgyűlést.

Ez értesülésünkkel valószínűnek tetszik, hogy a kormány a 16. szakaszt az igazságügyi bizottsághoz utasítja.

*

A kompromisszum híre a késő esti órákban eljutottak az ellenzéki képviselők magánköreibe is. Szinte meglepetésként hallották, hogy a kormány kompromisszumról gondoskodik, mikor másfelől intézkedéseket tesz a gyorsiródaiban a délutáni ülésekre, melyek délután 3—6 óráig volnának tartandók. Egészen megmagyarázható tehát, hogy a kompromisszum híre semmi tekintetben nem befolyásolja az ellenzékét, a mely a holnap ülésen szintén teljes erővel fog küzdeni az üléseknek bármily meghosszabbítása ellen, míg a keresett és követelt garancziákat meg nem kapja.

Annyit, mint bizonyost jelezhetünk, hogy az ellenzék semmi tekintetben nem fogja lekötni akció szabadságát, a miben a kormánypárt legújabbban némileg részkelte követeléseit. A múlt napokban a 16. §. módosításának ellenmondásaiént az ellenzék a jövő évi költségvetésre, a kiegyezési kérdések egész komplexumára, a kvótára, a czukorprémiumra, egyáltalán minden függő és jövőben aktuális kérdésre akarták lekötöni, most azonban ugy látszik, megelégednek a szabadelvű párt, ha garancziákat kapna a kiegyezési provizóriumra s igen szerény időtartamú indennitásra.

Mig a kormány e kérdésekre óhajti a garancziákat, mint a függelékenység párt köréből értesítünk, az ellenzék a taktikai meglepetések eshetőségei ellen keres védelmet. A mai helyzet feleleveníti emléket a szabadelvű párt által eltemetett kuriai bíráskodási javaslat körül alkalmazott taktikáznak. Mert nem lehetetlen, hogy ha a 16-ik §. módosított alakban kerül a Ház elé s ha azt egészen eliminálják is a javaslatból: kényelmesebb parlamenti helyzetben nem jelenik-e meg újra — mint a szabadelvű párt követelte módosítás. Egy szóval az ellenzék garancziákat fog követelni minden taktikai meglepetés ellen.

Felhívás a közönséghez.

Franciaország 1900-ban nemzetközi kiállítást rendez s részvételre hívta fel az összes államokat.

Valamennyi állam kijelentette, hogy részt vesz a XIX. század záró kövét képező ezen nemzetközi kiállításban.

A magyar kormány elhatározta, hogy Magyarország szintén részt vesz a kormány ezen elhatározását az 1897. évi XVIII. törvényezikkel a törvényhozás is jóváhagyta.

Az eddigi előkészületek után illetve valamennyi nemzet méltóan kíván részt venni a nemzetközi kiállításban, mely be fogja mutatni azt a haladást, melyet a emberiség szellemi és gazdasági termelése elért.

A békés munka e nagy versenyéből, mely az egyes nemzetek életképességét és haladását tükrözi vissza, Magyarország el nem maradhat, a haladás és művelődés iránti érzékéről, szorgalmáról és munkájáról, szellemi életének lüktetéséről és erőfeszítéséről a produktív munka mezéjén szintén bizonyosságot kell tennie.

Magyarország 1878 óta nemzetközi kiállításon nagyobb arányban nem vett részt s minthogy közgazdasági életünknek önálló nemzeti alapon leghevesebben váltott fejlesztést és kiépítést, munkánk és törekvésünk termékeny talajba vetett, miről tanúságot tehetett ezredéves kiállításunk.

Megerősödjék kortlunk ki a küzdelemből, a nemzet erőmegfeszítése feltárta az ország gazdaságát az ipari és gazdasági termelés terén, értékét, törekvéseit haladását a művelődésben, humanitásban, művészetekben.

Munkánkban megállunk nem lehet, csak úgy ismerhetjük meg erőink valódi értékét, csak úgy értekezhünk meg a jövőbe vetett további reményünket, ha a nemzetközi versenyben helyünket méltóan elfoglalva, alkalmat szolgáltatunk a külföldnek örök, haladásunk, viszonyaink beható tanulmányozására; ha mindennel, a mit gondolkodó érző szívünk és munkás kezünk termelt, más nemzetek mellé állva, bemutatjuk életképességünket s ez által saját önbizalmunkat is növeljük.

Ha a magyar államot alkotó összes erőket a szellemi, művészeti, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásunk összes eredményeit és vívmányait az 1900. évi nemzetközi kiállításon, a népek e nagy találkozó-ján méltóan bemutatjuk: önálló fejlődésünk és céltudatos munkánk feltárása, — meggyőződésünk szerint — bármely más eszköz-nél sikeresebben fogja állami és nemzeti önállóságunk tudatát terjesztani és megerősíteni.

E mellett figyelmet érdemel a kiállításnak remélhető gazdasági hatása is.

A nyugati nemzetek iparával a versenyt mindenben igaz, még nem vehetjük fel, de tévedés volna ebből a körülményből azt következtetni, hogy fáradozásaink s anyagi áldozataink hiába valók.

Mezőgazdasági termelésünk magas színvonalon áll, versenyképes, arra támaszkodó nagy iparágaink verseny és kiviteli képességük hírnevét fenn kell hogy tartsák s azo-

Szilvia nászutazása.

„A férj és szerető” írójától.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XII.

(Folytatás.) (21)

„Marianna még mindig azon a helyen volt, midőn első pillantást vettem azon irányban, le s fel járt szüntelenül, mint egy ór, összekulcsolt kezekkel, lehajtott fővel, gazdag színezetű haja a napfényben ragyogva. És el tudtam képzei, hogy a hogy most láttam le s fel járni, távozásom óta úgy járkált szüntelen megállapodás, vagy pihenés nélkül, — és az a gondolat, — hogy ő valóban örült, ismét visszatért az agyamba.

„Szegény, szerencsétlen teremtes! gondolám. — Lehet, hogy ősmerte Lester, és az a történet, hogy ő a Lester felesége nem szándékos hazugság, — de rögzítméinek az egyike.”

„És tényleg különös, hogy ő és én, ambar eleitől kezdve gyűlölnünk kellett volna egymást, mely szánalmat érezünk egymás iránt, és az az őszinte kívánságunk volt, hogy kiméljünk egymást a fájdalomtól.”

Lester, mennyi elterést csinálak a történetemben! Mily nyomorult gyávasággal kerülök és tartozokodom leírni azt, a mit te és én örökre és világosan az eszükben kell, hogy tartsuk, azt a tragikus befejezést. Nekem el kell mondanom, mert feladatomból tűtem ki; de gyorsan kell azt tennem, vagy meg szakad a szívem és agyam ismét elborul. Onnét a magasságból vizsgálódtam, a hó nap izzó sugarai rém stűttek, az Augustus délutáni csendjét nem törte meg más hang, csak a sirályok kiáltása és szárnycsapko-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. július 28.

A függetlenségi párthoz.

Most ti vagytok a honvédek,
Kiket Damjanics vezérelt,
A harmadik zászlóaljnak
Rettenhetlen csapata,
Zászlótokon a szabadság,
Szívetekben a haza.

Szolnokonál az ágyuk torút
Markaitok agyon fojtják,
S vértükre szomjózó nagy
Vasasémet sereget
Ti hányjátok a Zagyvába,
Hogy ha szomjas igya meg.

Isaszegnél új sereg vár,
Csak ezért sem enged ez már...
Ha nem engedsz, szílotok ti,
Közünkben a szuronyok!...
E a bűszke hadseregnek
Nem marao csak nyoma ott.

Debreczenbe gyűl az ország,
Ünnepel ott a magyarság...
S ha jött is a muszka aztán
S csejt érnék nem lehetett,
Becsületünk, dicsőségünk
Csillaga le nem esett.

Most ti vagytok a honvédek,
Kiket Damjanics vezérelt,
A harmadik zászlóaljnak
Rettenhetlen csapata,
Zászlótokon a szabadság,
Szívetekben a haza.

Zalár József.

Egy új műemlék.

Hazánkban számtalan oly műemlék van még elrejtve, a melynek létezéséről is alig tud valakit a közönség. Ennek oka legtöbbször a közöny, vagy tudatlanság, mely semmit sem tesz a sokszor jelentéktelennek látszó, de még is fontos műemlékek megmentésére. Az egyes monographiák, melyek e hiányokon segíteni hivatva vannak, a millenium alkalmából egymás után hagyták el a sajtót.

Ilyen lett volna az udvarhelyi is, melynek írója Jakab Elek azonban a napokban elhunyt s így a munka megjelenése késedelmet fog szenvedni.

Mivel azonban e monographia az alább leírt műemléket nem említi, mert írójának arról tudomása nem volt, ez uton kívánom azt ismertetni, hogy felhívjam rá a szakértők figyelmét.

Ez a műemlék egy falfestmény a bögözi ev. ref. templomban, melyről még Orbán Balázs br. sem említett semmit a „Székely föld leírásában,” mert még az ő idejében a képet vakolat réteg borította, mely csak az utóbbi időben bomlott le.

Tudomásom szerint Orbán Balázs fe-

dezte fel az énlaki templom hun-skyta betűs feliratát és a füléi templom falfestményét, mely a XIV.—XV. századból származik s a Szent-László legendát ábrázolja.

Ehhez a falfestményhez minden tekintetben hasonlatos a bögözi, melyet véletlenségből fedeztem fel. Bizonyára ez is egyike azoknak a freskóknak, melyek Beöthy szerint a XIV.—XV. században minden valamire való falusi templom falain díszeltek. A vakolat réteg a képről az utóbbi évek alatt lebomlott s napvilágra került egy részlete, körülbelül 2 m. kerületben.

A kép nagy helyet foglal el, mert az egymástól távol fekvő falbontások alul mindent kioltat annak egy részlete.

A látható rész harcizásokat ábrázol, meglehetősen primitív kivitelben, életnagyságnál kisebb alakban, de hasonlatosak a füléi templom freskójához. Magának a képnek tárgyát meghatározni csak is úgy lehetne, ha a réteg lebontatnék, a mi könnyen megtörténhetik, a nélkül, hogy a festményt megsérteni kellene.

A kép régi származása mellett bizonyít a festmény egész módora és technikája s a templom eredete is, a mennyiben ez utóbbi góthstílus építmény szemmel láthatólag régi, XIV.—XV. századi eredetű.

Természetesen katolikus templom volt s reformátussá csak később alakítottatott át; nem lehetetlen, hogy ekkor vakolták be a képet is.

Külömben a templom egyike a legérdekesebbeknek.

Török M.

